

Hals Præstegård

fra 1632 til 2019

*I 2019 indledtes et samarbejde mellem Hals Arkiv og lokalavisen Limfjordsnyt som indebar, at Hals Arkiv leverede artikler under temaet **Fra Hals Arkivs arbejdsmark**, mens Limfjordsnyt lagde spalteplass til trykning af artiklerne i avisen. Dette samarbejde har været til stor glæde for arkivet, som herved fik mulighed for at promovere sig i form af mindre artikler, og med de tilbagemeldinger, som arkivet har fået, har artiklerne også været til stor glæde for avisens læsere.*

Af Asbjørn Thomsen

Med indtrængende opfordringer - og rigelig betaling - overtalte Valdemar Sejr i 1219 Børglum-bispen til at skænke Hals Kirke til cistercienser-munkene på Vitskøl Kloster, med uindskrænket sogneret og bisperet. Det betød at Vitskøl Klosters abbed kunne sætte sine munke til at forrette kirketjeneste i Hals. Da de præsteviede munke ikke skulle have løn og kunne bo på Hals Ladegaard sammen med klostrets foged, var der ikke behov for en præstegård i Hals.

Ved reformationen i 1536 blev Hals Sogn sammen med Hundslund Kloster (det senere Dronninglund Slot) krongods, som Hans J. Lindenov i 1581 fik i len af kongen.

Gavebrev på præstegården i 1632

Efter reformationen skulle præsten leve af sin del af kirketiendet, højtidsopfre fra menigheden og eventuelle indtægter fra præstegården; men først i 1632 fik præsten i Hals gavebrev af lensherren på Hundslund på en præstegård med store jorder, lige nord for kirken.

I 1769 nedbrændte præstegårdens stuehus med kirkesølvet og kirkebøgerne. Nicolaus Duus, der var ejer af Hals Ladegaard 1773-1788, forærede i 1780 kirken en ny kalk og disk, som stadig er i brug.

Også næste præstegård brændte

Stuehuset blev genopført på samme sted som den første præstegård, men den nedbrændte i en snestorm i 1888. Det blev den nye sognepræst Niels Chr. Møllers første opgave at stå for opførelse af den nuværende Hals Præstegaard - denne gang som en stor fuldmuret bygning med tegltag.

Pastor Nielsens søn, der også hed Einar, skrev i sine erindringer om sin barndom i Hals Præstegaard fra 1936 og frem bl.a. ”*Al den plads var dejlig, men det gav arbejde til mange hænder. Indretningen af huset var også upraktisk... Det var et stort arbejde at varme huset op om vinteren. Der skulle bæres brænde og tørv ind og aske ud. På den store kakkellov i spisestuen stod der hele dagen om vinteren 5 mursten. Når vi skulle i seng, tog vi en sten og pakkede den ind i en avis og lagde den i fodenden af sengen*”.

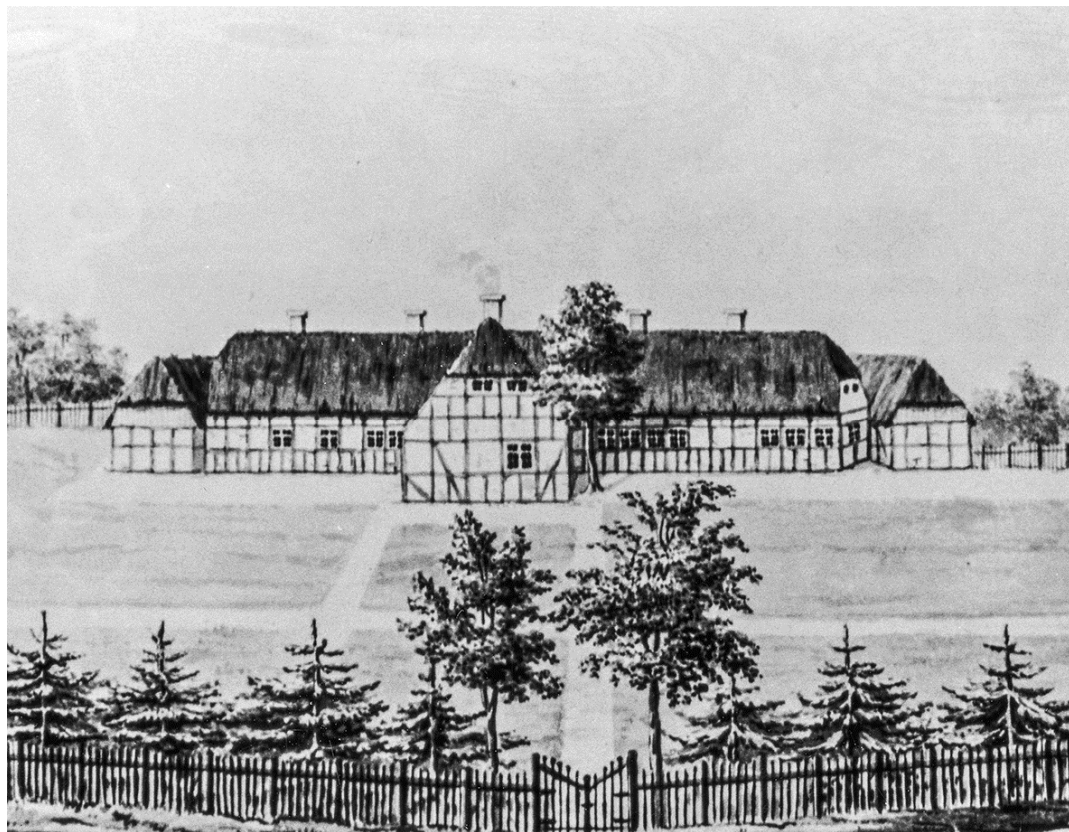
Ingen bygninger holder evigt...

Trods flere moderniseringer i årenes løb, fastslog Provstiudvalget i 2016, på baggrund af en grundig bygningsgennemgang af Aalborg Stifts arkitekt, at det ville være spild af penge at foretage en kostbar renovering, der alligevel ikke ville gøre bygningen tidssvarende. Og menighedsrådet fik bevilget et byggelån til nedrivning af den gamle præstegård og genopførelse af en ny præstebolig.

Aalborg Kommunes By- og Landskabsafdeling gav i april 2017 afslag på ansøgningen om nedrivning og genopførelse af præsteboligen, da man pludselig fandt den gamle præstegård bevaringsværdig! Menighedsrådet ankede straks afgørelsen til Planankenævnet, som i maj 2019 underkendte Aalborg Kommunes afgørelse.

I mellemtiden var behovet for en ny præstebolig i Hals blevet uaktuelt. I august 2018 flyttede Sophie Nordentoft fra præstegården for at blive sognepræst ved Vor Frue Kirke i Aalborg, og hendes afløser, Christian Roar Pedersen, havde ingen planer om at flytte fra sin nuværende bolig.

Menighedsrådet besluttede derfor af økonomiske grunde, at sætte præstegården til salg i stedet for at have den stående ubeboet - for ad åre at købe eller bygge en ny præstebolig når behovet opstår. Præstegården blev solgt i efteråret 2019, uden det har betydning for kirkens dagligdag, da både præste- og kirkekontor samt konfirmandstue allerede i 2011 blev flyttet til det nyopførte sognehus "Ladegården" ved kirken.

I første halvdel af 1800-tallet tegnede J.P. Bluhme den anden Hals Præstegaard opført i bindingsværk med stråtag.

Den nuværende præstegård blev bygget i 1889. Pastor Johan Frederik Halbergs børn er her fotograferet i haven omkring 1919.

Denne artikel er tidligere publiceret i 2020 i avisen Limfjordsnyt.

Udgivet juli 2021 af Hals Arkiv på www.halsarkiv.dk